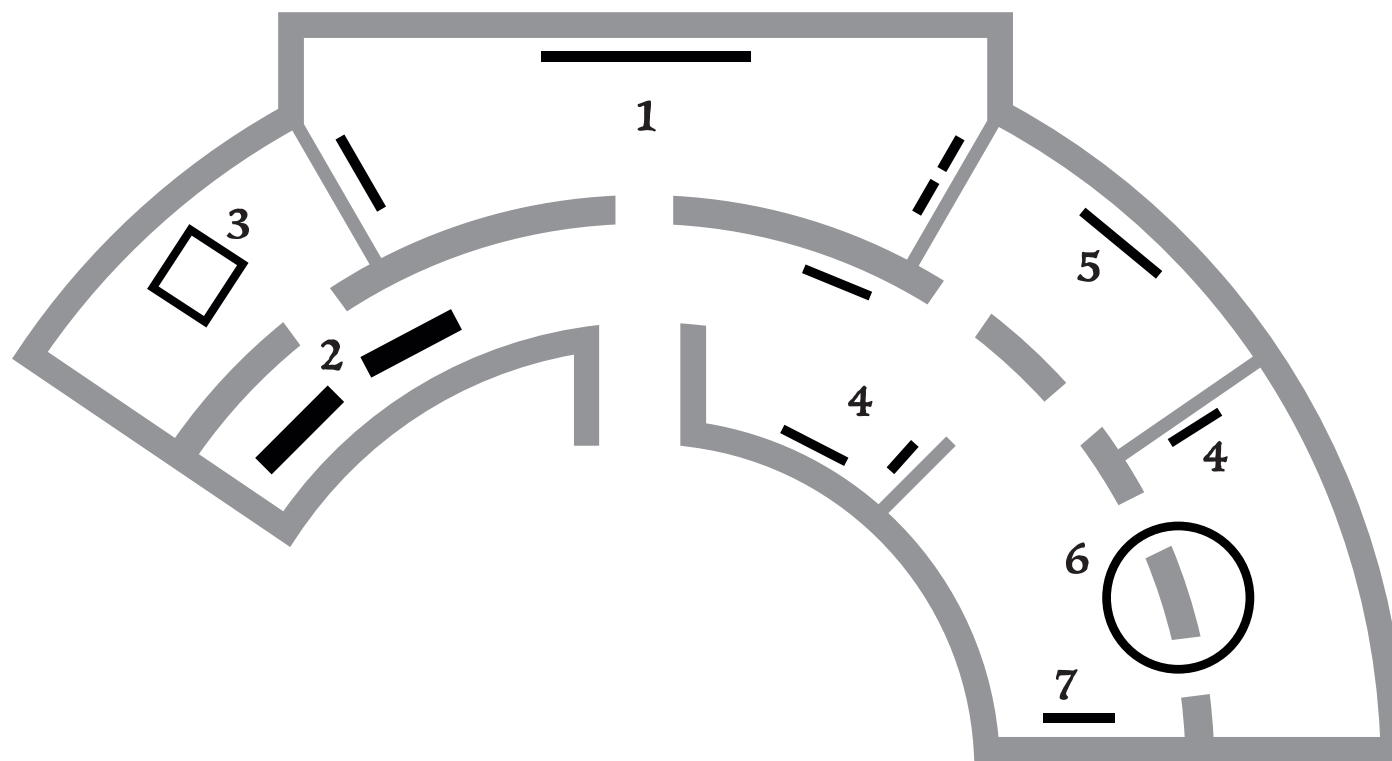

TERYTORIUM

NETTA LAUFER

TOM SWOBODA

KURATORKA
AGATA CIASTOŃ

1. NETTA LAUFER
25 STÓP
2016
video (24'44"), fotografia

Praca pt. *25 stóp* wykorzystuje materiały przechwycone z izraelskich kamer wojskowych monitorujących aktywność wzdłuż muru na granicy z Palestyną. Widzimy obraz z perspektywy żołnierza patrzącego przez kamerę na zwierzęta i okupowane tereny na Zachodnim Brzegu. Obecność zwierząt podważa funkcję i znaczenie granicy w oczach zarówno patrolującego żołnierza, jak i widza. Choć nie widzimy sylwetki żadnego człowieka, ludzka obecność jest wyczuwalna w ruchach kamery, komunikatach przekazywanych przez radio oraz przez sam fakt istnienia muru i innych widocznych struktur miasta.

2. NETTA LAUFER
35 CM
2017–2020
fotografia, kopia ekspozycyjna

Praca zatytułowana *35 cm* rozwija temat podjęty w *25 stóp*. Ukazuje system tuneli, dzięki którym niewielkie zwierzęta – gryzonie, króliki, kuropatwy itp. mogą przedostać się z jednej strony granicznego muru na drugą. Projekt jest wynikiem długotrwałej współpracy Laufer z Izraelskim Zarządem Parków i Przyrody w Judei i Samarii. Pracownicy instytucji zainstalowali w obecności artystki kamery reagujące na ruch w tunelach „lamed”, których nazwa pochodzi od ich kształtu przypominającego hebrajską literę „*ל*”. W rezultacie pracochłonnego, wielogodzinnego montażu pozyskanych materiałów artystce udało się stworzyć mapę aktywności zwierząt w pobliżu tuneli.

Mur dramatycznie zachwiał równowagę ekologiczną w regionie, przecinając naturalne środowisko zwierząt, uniemożliwiając im przemieszczanie się wzdłuż szlaków prowadzących do źródeł pożywienia i wody. Tunele „lamed” powstały w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom istnienia muru, jednak one także doprowadziły do nieprzewidzianych zmian. Oglądając zgromadzone nagrania, Laufer zaobserwowała, że drapieżniki już nie muszą polować na ofiary na otwartych przestrzeniach – wystarczy zacząć się koło wylotu tunelu i czekać na pojawienie się „posiłku”. Chodź same przejścia w murze nie zmieniły relacji między zwierzętami, które wciąż dzielą się na drapieżniki i ofiary, to jednak wytworzyły się nowe okoliczności polowania, jak gdyby „mur bezpieczeństwa” stał się gigantycznym paśnikiem dla mięsożerców. Tym samym system przejść staje się kolejnym wyrazem ludzkiej kontroli nad naturą. Początki tego zjawiska można dostrzec na samych nagraniach – ukazany punkt widzenia jest historycznie i kulturowo związany z kontrolą nad określonym terytorium, dominacją oraz dynamiką sił między człowiekiem a przyrodą. Punkt obserwacyjny to miejsce, z którego terytorium jest mapowane, definiowane i badane.

3. TOM SWOBODA
ANIMAL SPACE,
SKÓRA SŁONIA
2020
instalacja

W 1964 roku w londyńskim zoo otwarto pawilon dla słoni i nosorożców, który powstał w oparciu o projekt Hugh Cassona. Był to szereg potężnych budowli inspirowanych kształtem sylwetki słonia, których ściany pokryto betonem o strukturze przypominającej skórę tego zwierzęcia i tak mocnej, by wytrzymała ocieranie się o nią potężnych osobników. Wkrótce jednak architektura ta obnażyła swoje wady, kiedy jedna ze słonic umarła w 1980 roku i musiała zostać poddana sekcji wewnątrz jednego z budynków, ponieważ inaczej nie można było usunąć jej ciała. Zoomorficzny nowy brutalizm, cudownie wyrażający jego mieszkańców, jak opisywano pawilon tuż po jego powstaniu, okazał się klatką bez wyjścia.

4. TOM SWOBODA
ANIMAL SPACE
2020
fotografia

5. TOM SWOBODA
ANIMAL SPACE
2020
fotografia, light box

6. TOM SWOBODA
ANIMAL SPACE,
OBIEKT DO CHODZENIA
2020
instalacja

7. NETTA LAUFER
365
2020
instalacja

Instalacja *365* powstała jako kontynuacja zagadnień podjętych w *25 stóp* i *35 cm*, w oparciu o całoroczną obserwację hieny żyjącej na wolności. Zwierzę stało się ofiarą przemocy w momencie, kiedy przebywało na terytorium palestyńskim, ocalała je interwencja izraelskich służb (IDF). Po wyzdrowieniu, hiena została wypuszczona, lecz przedtem zamontowano jej nadajnik radiowy. Dzięki temu możliwe było śledzenie sposobu przemieszczania się zwierzęcia. Sytuacja ta ukazuje w jaki sposób gest związany z ocaleniem hieny i jej ochroną stał się formą kontroli, a sama aktywność zwierzęcia sprowadzona do abstrakcyjnego zapisu złożonego z linii i kropek.

Artystka dzięki współpracy z Zarządem Parków i Przyrody otrzymała całoroczne dane informujące o położeniu hieny, przemierzonym przez nią dystansie, trasach itp., na których podstawie stworzona została instalacja. Istotne jest tutaj, że sama nie mogłaby śledzić zwierzęcia – nie pozwoliłyby jej na to wytyczone przez ludzi granice. Projekt uwidacznia także ograniczenia technologiczne – miejsca, gdzie sygnał słabnie lub zanika z powodu wojskowych zagłuszczy lub braku zasięgu, przez co Google nie może zbierać danych. Niektóre obszary na Zachodnim Brzegu są „białymi plamami”, niedostrzeganymi przez amerykańskiego giganta, a zatem instalacja nie jest tylko obserwacją trajektorii ruchu, ale ukazuje relacje władzy powiązane z technologią.